

ก้าวเดินตามธรรม

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๒

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราปฏิบัติกัน เราอยากได้ธรรมเข้าสู่หัวใจทุกๆ คน อยากรับ ได้ธรรมเข้าสู่หัวใจ แล้วก็พยายามขวนขวายการประพฤติปฏิบัติ เกิดมาเป็นชาวพุทธ จะน้อยเนื้อต่ำใจว่าทำไมเกิดมาแล้วมันทุกข์กันๆ จนว่าเป็นทุกข์นี่เป็นอริยสัจ ทุกข์นี่เป็นอริยสัจ ทุกข์นี่เป็นความจริง แล้วพอมานเจอเข้าก็น้อยเนื้อต่ำใจ แต่เวลาจะเอาธรรมเข้ามาเพื่อกำจัดทุกข์ กำจัดทุกข์ให้ออกจากหัวใจนะ ให้หัวใจได้ คัมภีร์ธรรมของพระพุทธเจ้า

เพราะสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาโมกขธรรมสร้างสมบารมีมา บรรดาเป็นพุทธภูมิมามาก่อน สร้างสมบารมีมาจนตรัสรู้ธรรม ธรรมอันนี้ประเสริฐสุด ธรรมอันนี้ธรรมแท้ๆ ขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้าชื่อพระธรรม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ธรรมอันนี้จะกำจัดทุกข์ ทุกข์ได้จริง

ทุกข์ที่ว่าอยู่ในหัวใจที่เราเกิดมาประสบนี้ไง มันเป็นตามหลักความจริงอยู่แล้ว เราจะปฏิเสธไม่ได้เลยเรื่องของการเกิดนี้ การเกิดมาเป็นคนปฏิเสธไม่ได้เลย แล้วปฏิเสธไม่ได้ ปฏิเสธไม่ได้แปลานะ การเกิดเป็นคนนี่กลับเป็นสมบัติอันเลิศ อันประเสริฐมากเลย ถ้าไม่ได้เกิดเป็นคน เราต้องเกิดเป็นสัตว์ชนิดใดชนิดหนึ่ง เกิดเป็นสัตว์ในวัฏวน เห็นไหม เป็นสัตว์เทวดา จะเป็นสัตว์ สัตว์มนุษย์ จะเป็นสัตว์ สัตว์เดรัจฉาน จะเป็นเปรต เป็นผี สัตว์ทั้งนั้น หมูสัตว์ใจ สัตว์คือความ เกาะข้องเกี่ยว สัตตะ สัตตะคือสัตว์ สัตว์หมุนเป็นวัฏวน ต้องเกิดแน่นอนเพราะในเมื่อยังมีหัวใจ อยู่ หัวใจตัวที่พาเกิด พาเกิดนี้ มันต้องเป็นไปโดยตามธรรมชาติของมัน

แต่ในเมื่อเราเกิดเป็นมนุษย์ มันถึงว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามาก สิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดเลย เพราะเป็นอิสระ มันทำทั้งความดีและความชั่วได้ แล้วเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสงงามมา ขนาดสร้างบารมีเป็นพระพุทธเจ้านะ ยังอุตส่าห์ชวนขวยมา กำจัดทุกข์ได้จริง เสวยวิมุตติสุขในหัวใจอันนั้น แล้วเรามาเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะแสวงหาธรรมมาเพื่อกำจัดทุกข์ เราจะเป็นคนอ่อนแอได้อย่างไรละ

เวลาเป้าหมายนี้ เป้าหมายจะกำจัดทุกข์ออกจากใจนะ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติมันปฏิบัติเป็นเรื่องของโลกๆ เป็นเรื่องของทุกข์ เอาทุกข์มาชนกับทุกข์ มันไม่ใช่เอาธรรมมาชนกับทุกข์นี่ ธรรมนี้เป็นสัจจะ เป็นความจริง ธรรม กิริยาของธรรม ธรรมคือหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นสัมผัสจริงก่อน อันนั้นธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเอา กิริยาของธรรมมาสอนสาวกนะ ตั้งแต่ อริยสาวกต่างๆ ออกมานั้นก็เอา กิริยาของธรรมนั้นแสดงออกแล้ว แล้วอริยสาวกตั้งแต่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระอานนท์ พระอุบาลีต่างๆ นี้ก็ได้เข้าถึงธรรมอันนั้น เข้าไปสัมผัสธรรมได้จริงอันนั้น ถึงว่าธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกว่าพระธรรม

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วเราเวลาตั้งเป้าหมาย เราตั้งเป้าหมายเอาถึงขนาดนั้น แต่ในการประพฤติปฏิบัตินี้ ประพฤติปฏิบัติแบบโลกๆ “แบบโลกๆ” โลกๆ นี่เป็นอยู่ที่ของสัตว์ สัตว์ผู้ขังอยู่ เราก็อยู่ในโลกที่สัตว์ขังอยู่ที่นี่ แล้วเราจะออกจากโลก การออกจากโลกถึงจะต้องปฏิบัติไม่เหมือนโลกเขาใจ การปฏิบัติไม่เหมือนโลกเขาถึงจะต้องได้มาแสวงหาความจริงที่จะมาใส่หัวใจของตัวใจ ฉะนั้น การประพฤติปฏิบัติธรรมมันต้องเด็ดเดี่ยว

เพราะทุกข์นี้มันเป็นอริยสัจ ทุกข์นี้เป็นความจริง แต่เราเอาของปลอมไปจับทุกข์ เห็นไหม เอาของปลอม คือความปฏิบัติปลอมๆ ความประพฤติปฏิบัติปฏิบัติก็ครึ่งๆ กลางๆ ใจ สุกๆ ดิบๆ อยากจะให้มันเป็นไปตามความปรารถนา มันถึงไม่เป็นตามความเป็นจริง เพราะเราทำได้ไม่จริง อย่างที่เวลาทุกข์มันเกิดขึ้นจากหัวใจที่มันเป็นความจริงอันนั้น ฉะนั้น สัจจะเป็นความจริง ทุกข์นี้เป็นอริยสัจ เราก็ต้องเอาสัจจะของเรา สัจจะอันประเสริฐของเราที่ตั้งขึ้นมาเข้าไปประหารประหารกับมันสิ

ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผ่านไปได้ละ ทำไมพระอริยสาวกต่างๆ ผ่านไปได้ละ ผ่านออกไปจากทุกข์นี้ ทุกข์ที่อยู่ในหัวใจของเรา นี่ คิดดู เวลาทุกข์ขึ้นมา เราทุกข์แสนทุกข์ แต่

เวลาที่มันหมดออกไป คิดดูว่าทุกข์ทั้งหมดออกไป ออกไปจากใจทั้งหมดเลยนะ แล้วมันจะสุขขนาดไหน สุขขนาดไหน ฟังสิ! สุขจนเสวยวิมุตติสุขตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ธรรม ถึงว่าเป็นธรรมทายาท

พระพุทธเจ้าวางธรรมไว้ เราอยากจะเป็นทายาทของพระพุทธเจ้า เป็นทายาทโดยธรรม เป็นทายาทโดยธรรม ธรรมตามความเป็นจริง เราก็ต้องเอาความวิริยอุตสาหะที่เป็นธรรมจริงของเราเข้าไปให้ถึงกับเป็น...เข้าไปถึงหลักความจริงเหมือนกัน สิ่งที่จะเข้าไปถึงหลักความจริงเหมือนกัน มันต้องสมคุณค่าเสมอกัน มันถึงจะเป็นธรรมอันนั้นได้

ทีนี้การประพฤติปฏิบัติของเรามันไม่สมกับที่จะมีคุณค่าขนาดนั้นนะ มันต้องย้อนกลับมาโทษเรา นักปฏิบัติทั้งหลาย นักประพฤติปฏิบัติที่จะพ้นจากทุกข์นี้ มันจะชวนชวายนขนาดไหนมันถึงจะเป็นตามความเป็นจริงที่สมกับคุณค่าของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมอันที่ว่าทุกข์ออกจากใจทั้งหมด

ทุกข์แสนทุกข์ก็ว่าทุกข์ แต่ทุกข์ที่ว่ามันทุกข์แล้วมันมีสิ่งระบายออก เห็นไหม ทางโลกมันมีสิ่งระบายออก มันก็เป็นไป เวลามันคนเราถึงจุด มันไม่ใช่ทุกข์มากขนาดที่ว่ามันทุกข์มหาศาลนะ เพียงแต่ใจเบื่อหน่าย ก็คิดทำลายตัวเอง เห็นไหม ทุกข์ที่ว่าละเอียดอ่อน ทุกข์ที่ไม่มีสติสัมปชัญญะยับยั้งนี้อันตรายมากนะ ไม่ใช่ว่าทุกข์จนที่เราแบกหามจนเหนื่อยอ่อน ทุกข์จนเราแสวงหาจนเราทุกข์ยาก แค่อุญแจๆ นี้ แต่ความเบื่อหน่ายเกิดขึ้น นั่นคือกิเลส

ฟังสิ! คำว่า “กิเลส” มันน่าขยะแขยงขนาดไหน มันทำให้เราเกิดขึ้นมา แล้วมันก็จะให้เราทำลายตัวเองอีก ทั้งๆ ที่มันพาเราเกิดขึ้นมานั้นนะ มันพาเราเกิด เพราะมีกิเลสอยู่ กิเลสนี้เป็นเครื่องทำให้คนนี้เกิด ทำให้จิตนี้ต้องตายต้องเกิดไป การเกิดและการตายนี้เป็นเรื่องสำคัญที่สุดของจิตของใจที่ต้องแสวงหาที่เกิดไปเรื่อยๆ นี้เพราะมันมีกิเลสตัวพาให้เกิดอยู่ มันถึงต้องเกิด

แต่เกิดขึ้นมาแล้วมันอยู่ในหัวใจมันก็ยังจะทำให้เราทำลายตัวเราเองอีก เพราะทำลายตัวเองแล้วเราต้องอยู่ในอำนาจของมันไปเรื่อยๆ นี้กิเลสในหัวใจเรานี้มันต้องมองด้วยใจ มองว่า ใจที่ว่ามันทำให้เราทุกข์ๆ อยู่ที่นี่มันเป็นเพราะมันเป็นกิเลสตัวนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ผ่านพ้นชนะกิเลสไปทั้งหมด ได้ชี้ไว้ไงว่า สิ่งที่ขัดข้องหมองใจ สิ่งที่ขวางใจอยู่ สิ่งว่าการประพฤติปฏิบัติเราไม่เห็นเป็นประโยชน์ เป็นคุณประโยชน์พอสมควร เพราะใจกิเลสตัวนี้ใจ กิเลสคือความนอนอยู่ในหัวใจนี้ กิเลสคือการมักความสะดวกสบาย มักอยากให้เป็นความสมปรารถนา

มักมากอยากใหญ่ ความมักมาก ความมักออกไป ความตัณหาทะยานอยาก ตัณหานี้คือกิเลส ๓ ตัณหา วิภวตัณหา ความประสบสิ่งที่ไม่พอใจมันก็ไม่ต้องการอยากให้มี มันผลักไส ความผลักไสนั้นยิ่งจะรุนแรงขึ้นมา เพราะยิ่งผลักไส คุณค่าของใจ กิเลสต้องอยู่ในหัวใจ มันคิดว่าจะผลักไสสิ่งนั้นออกไปให้พ้นจากความลำบากของกิเลส

ความคิดว่าจะผลักไสออกไป แต่มันจะมีแรงโถมเข้ามาเป็น ๒ เท่า ๓ เท่า เพราะถ้าเราไม่ผลักไสมันก็เกิดดับโดยธรรมชาติของมัน แต่เพราะความผลักไสอันนั้นมันทำให้สิ่งที่เราจะผลักไสนั้นเด่น เเด่นแล้วโถมเข้ามาใส่หัวใจเราจนเรารับมือไม่ไหว เห็นไหม เพราะอะไร เพราะเราอยากให้มีมันไม่มี อยากให้มีมันไม่เป็นไปตามที่มันเป็นไปตามความเป็นจริง มันถึงโถมเข้าหาเราถึง ๒ เท่า ๓ เท่า อันนั้นเพราะกิเลสมันโง่

กิเลสนะ มันว่ามันฉลาด มันหลอกเราไง แล้วมันทำให้เราผลักไสออกไป แล้วสิ่งนั้นสะท้อนกลับมาเป็นบวก ๒ เป็นแรงบวกเข้ามาหาหัวใจของตัว แล้วใครมันฉลาดหรือใครมันโง่ละ กิเลสมันทำของที่ว่าเกิดมีตามความเป็นจริงให้มีแรงบวกเข้ามาทับถมใจเป็น ๒ เท่า เราก็ยังไม่รู้ว่าอันนี้เป็นกิเลส

ก็โทษว่า “การประพฤติปฏิบัติ อยากประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ก็บอกว่าธรรมเหนือโลก ธรรมเหนือโลก ประพฤติปฏิบัติธรรมแล้วจะชนะเหนือโลก ทำแล้วทำไมมันทุกข์ขนาดนี้ละ ของเดิมมันก็มีความทุกข์สะสมอยู่ในหัวใจอยู่แล้ว ทำไมต้องทำให้มันทุกข์เข้าไปอีก”

ต้องทำ! ต้องทำ! เพราะมันมีทางนี้ทางเดียว ทางที่จะพ้นออกไปจากทุกข์ตามความเป็นจริง ทางอื่นไม่มี ทางอื่นไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธวิสัย รู้แจ้งโลก ทั้งโลกนอก โลกใน มองทั้งหมดแล้วมันไม่มีทางไป มันมีทางจะชำระกิเลสได้ทางนี้ทางเดียวไง ทางที่ว่าเอาจิตแก้จิต มรรคอรียสัจจังเกิดขึ้นจากการที่เราแสวงหา เราสร้างสมขึ้นมา แล้วเข้าไปชำระไอ้จิตใต้สำนึกในหัวใจของเราเท่านั้นนะ

มันถึงเป็นเรื่องที่ว่า มันเกือบจะเป็นเรื่องสุดวิสัยของการกระทำเลยละ จนถึงกับทอดหัวใจว่าใครหนอมันจะรู้ได้ขนาดนั้น ใครหนอมันจะรู้ได้ วิชาเทคนิโณโลยีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ชำระกิเลสนี้ มันไม่มีใครรู้ ขนาดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารธนาเป็นพุทธานุมิปรารธนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังแสวงหาด้วยทุมทั้งชีวิตเข้าแลกมา ธรรมอันนี้

ทুমชีวิตเข้าแลกมา ผู้ที่มีปัญญาปรารถนาพุทธภูมิ ปรารถนาสร้างสมบารมีมาขนาดนั้นยังสลบถึง ๓ คน สลบ ไม่สลบ

คำว่า “สลบ” นี้ถ้าทางวงการแพทย์เขาบอกเหมือนกับตายฟื้นนั่นนะ ตายฟื้นถึง ๓ ครั้ง กว่า จะได้ความจริงเอามาชำระกิเลสให้หลุดออกไปจากใจองค์นั้น แล้วพอจะมาสอนพวกเรา พยายาม จะหาทางออกให้ลูกศิษย์ของตถาคต ให้พวกลูกหลาน สุดท่ายภายหลังให้มีช่องทางเดิน มองหา แล้วมันไม่มี จนท้อใจไม่อยากจะสอน เพราะว่ามันจะเป็นสุคติวิสัย เพราะมันเป็นเหนือโลก เหนือ สงสาร เหนือทุกๆ อย่างเลย

แต่ใจของเราอยู่ได้โลก ใต้สงสาร ใต้การครอบงำของ อวิชชาปุจฺยา สงฺขารา อวิชชาที่ ควบคุมใจเราอยู่นี้ ควบคุมใจอยู่ อวิชชาคือความรู้ รู้แบบอวิชชา รู้ตามความอวิชชาพาให้รู้ใจ มัน ไม่ใช่วิชาที่จะถอดถอนออกจากกิเลสใจ มันถึงว่า “รู้ได้โลก”

โลกคือหมู่สัตว์ โลกคือเรา เราเองโลกของเราใจ โลกในโลกนี้จะมีมนุษย์ มนุษย์ขนาด ไหน ในวัฏวนจะมีมนุษย์ มีสัตว์ มีพรหม มีเทวดาขนาดไหน มันก็เป็นวัฏวนที่ทุกๆ ดวงใจนี้แสวง ไป แสวงหามาหรือว่าสะสมมาตามความเป็นจริงที่เขาจะต้องประสบทุกข์ อยู่บนพรหม อยู่บน เทวดาประสบความสุขของเขา ในเมื่อเขาสร้างสมบุญบารมีของเขา มา เขาจะต้องเจ็บปวดแสบ ร้อนอยู่ในนรกเพราะว่าเขาสร้างกรรมของเขา มา เราเป็นคนที่มาเจอพระพุทธศาสนาที่สอนว่าทำดี ได้ดี ทำชั่ว ชั่ว เห็นไหม ทำดีได้ดี เราทำดีแล้วเราก็อายุได้ดี ทำดีคือดี ทำชั่วคือชั่ว แต่จิตที่ไป แสวง ไปรับผลบุญอันนั้นต่างหากที่มันได้

ฉะนั้น เวลากิเลสมันปิดตาหลอกให้เราสร้างแต่ความพอใจของมัน กิเลสปิดตาหลอกให้ ตามความพอใจของมัน มันถึงทำความชั่ว ทำความชั่ว ทำความลามกเข้าถึงหัวใจ แล้วมันก็จะไป ได้ชั่วตรงวิบากที่จิตนั้นไปเสวยผลต่างหากละ ถึงทำชั่ว ชั่ว ทำดี ดี ดีที่ติดนั้นจะไปเสวยผลบุญที่ เขาทำความดีมาได้เสวยบนสวรรค์ บนพรหมนั้น อันนั้นเป็นความดีของเขา เป็นความดีของโลกที่ เขาประพฤติปฏิบัติ เขาก็ได้ดีในหัวใจของที่ว่าเขาได้ดีตามหัวใจเขาที่เขาสะสมมาแล้วแต่ดวงใจ ดวงที่สะสม ดวงใจที่ทำมา มีความสุขขึ้นมา ดีที่ในหัวใจนั้นที่ได้ประสบ แล้วเขาคับขันธไป เขา ถึงเป็นไป

ฉะนั้น ในวัฏวน ในหมู่สัตว์นั้น เรื่องของแต่ละดวงๆ ใจนั้นเป็นเรื่องของเขา ความสำคัญ คือในหัวใจของเราโลกคือหมู่สัตว์ คือเรานะ เราเป็นคนข้อง เราเป็นข้องติดวนอยู่ในวัฏวนะ เป็นคน

ข้อคือสัตว์ คือความข้องอยู่ในโลกนี้ไง โลกนี้ข้องอยู่เพราะในหัวใจมันเป็นทุกข์ใจ ทุกข์อันนี้มันสาบไปทั่วโลกสงสาร ทั่วโลกธาตุ ทั่วทั้งหมดเพราะอะไร

เพราะเราเป็นห่วงเขามาหมด เราสงสารหมู่สัตว์ เราอยากให้ทุกคนมีปรรตนาได้ธรรมทั้งหมด แต่มองข้ามตัวเอง แล้วเราทำไมไม่อยากได้ธรรมบ้างล่ะ? เราต้องได้ธรรมก่อน เราต้องได้ธรรมก่อน เราต้องได้สข ได้ประสข ได้รสชาติของธรรมอันนั้นมาในหัวใจของเรา แล้วเราถึงจะเป็นผู้ชี้แนะเขาได้ไง เราต้องเสวยดีก่อนในหัวใจของเรา ดีคือสุขในใจนั้น สุขในใจนั้นมันเป็นความดี แล้วเราจะเผื่อแผ่คนอื่นได้ตามสัจจะความเป็นจริงที่เรารู้ ดีในใจของเรานั้น

สำคัญ คือ อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนมีความสุขมีความทุกข์ในหัวใจอันนี้คือหมู่สัตว์ คือโลกของเราไง โลกของที่เป็นอยู่นั้นให้เขาเป็นไปตามวาสนาของจิตแต่ละดวง แต่ละดวงที่เขาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนั้น เราก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนั้นเหมือนกับจิตทุกๆ ดวงนั้นล่ะ

ฉะนั้น ความข้องในหัวใจของเราสำคัญกว่าทุกๆ อย่าง ความข้องของเรา ความข้องที่ส่งออกไปใน ๓ โลกธาตุ ในกามคุณ ๕ ในรูป ในรส ในกลิ่น ในเสียง ในสัมผัสที่มันสัมผัสในใจนั้นนะ กามคุณ ๕ มันเป็นคน กามคุณ เห็นไหม กามคุณ ๕ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส นี่คือกามคุณ ๕ เท่ากับตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ สัมผัสอายตนะของเราระทบกัน ถึงไม่เกิดกระทบกันมันก็เกิดขึ้นจากหัวใจในการสะสมภาพเดิม ภาพเก่า ความเห็นเดิมๆ นั้นในหัวใจ อันนั้นมันก็ปรุงแต่งขึ้นมาถ้าไม่มีอาหารใหม่ขึ้นมากระทบปัจจุบัน ในอายตนะที่มันกระทบ มันก็เอาของเก่าในหัวใจนั้นขึ้นมาตัม ขึ้นมาตัม ขึ้นมาหุงหากินเอาเองบนกองหัวใจของเรา

กามคุณ ๕ นี้ทำให้หัวใจนั้นเป็นความสงบ เกิดความสงบเป็นอิสระ เป็นเอกภาพของตัวเองไม่ได้ มันเป็นขี้ข้าของกิเลสที่อยู่ในหัวใจนั้นผลักดันความคิดออกไปตามความคิดของ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ตัวนั้น อวิชชาทำให้เกิดสังขารการปรุงการแต่ง อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา อวิชชาพาออกไปตามแต่ความคิดของโลกๆ ในการกดถ่วง ในการคำนวณของเราไง ในการคำนวณในการเห็น ในการศึกษา นี่คือกรงขังของจิต ชั้น ๕ มันขังหัวใจไว้ หัวใจนี้อยู่ใต้อำนาจของชั้น ๕ เพราะชั้น ๕ ครอบงำไว้หมด นี่คืออวิชชาครอบงำเราไง

เราถึงไม่เคยเป็นอิสระ เราอยากจะทำมภ ข้ามชาติ ข้ามโสมะ ข้ามกาม กามราคะมันทำให้เราทุกข์ร้อน บีบบี้ไฟฟ้าให้หัวใจนี้เราร้อน แต่ไม่มีใครเคยมองกามคุณ ๕ ที่ตัวชักนำให้เกิดกาม

ราคะก่อนใจ กามราคะเกิดขึ้นเพราะว่าหัวใจมันไฟหาออกไป เพราะความคิดคำรือออกจากใจแล้ว มันถึงไปสัมผัสอันนั้น เห็นไหม กามนี้ชุ่มอยู่ในใจ ชุ่มอยู่ในตัวเองมันเป็นกามอยู่แล้ว แต่มันสงบอยู่ได้เพราะว่าเราควบคุมไว้ด้วยศีล ด้วยสมาธิของเรา เราควบคุมไว้คือเตาไฟในหัวใจ เรากุมไฟไม่ให้มันลวกมือ ลวกไปเผาไหม้ เผาเรือนคนอื่น มันก็ทำให้เรากุมไม่ได้ สิ่งที่จะทำให้เชื่อมันปะทุขึ้นมามันคือกามคุณอันนี้ต่างหากละ

รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส เห็นไหม เสียงข้างนอก รูปที่สวยมันไปกวนอันนี้ให้ขุ่น พอมันกวนอันนี้ให้ขุ่น...เราไม่มองตรงนี้ กามคุณ ๕ นี้เป็นคุณของโลกเขาเพราะว่าการสมมติ การสื่อความหมายกันมันต้องใช้ภาษาทั้งนั้นแหละ มันต้องใช้ภาษา ใช้รหัส รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส กามารมณ์ นี่มันเป็นสื่อของกามคุณ ๕...กามคุณ ๕ ถึงทำให้เราเกิด

พระพุทธเจ้าบอกพระโมคคัลลานะ “แม้แต่พระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดขึ้นมาจากกาม โมคคัลลานะ เธออย่าไปคิดว่ากามนี้เป็นของต่ำทรามจนเกินกว่าเหตุนะ” มันต่ำทรามขนาดที่ว่าเราจะเอาชนะมัน มันมีอำนาจเหนือเรานี้แหละมันถึงทำให้เราต่ำทราม หรือคนที่หมกมุ่นอยู่กับสิ่งนั้นมันทำให้หัวใจต่ำทราม

มันต่ำทรามเพราะใจคนต่ำทราม มันไม่ได้ต่ำทรามเพราะกามนั้นทำให้ต่ำทราม เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดขึ้นมาจากกาม ตอนบอกพระโมคคัลลานะที่พระโมคคัลลานะเห็นโทษของกาม ไปฟังโทษของกาม ไปทูลถาม ไปทูลบอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “กามนี้มันให้โทษเจ็บแสบปวดรื้อขนาดนี้ ทำไมชาวโลกถึงได้ติดอยู่ในกามราคะขนาดนั้น”

“โมคคัลลานะ เราก็เกิดขึ้นมาจากกาม แต่เราเอาสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากกามนั้นมาต่อสู้อะไรให้พ้นจากกามได้” ต่อสู้กับ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ความหลงไหลได้ปลื้มในหัวใจอันนั้นนะ จนพ้นออกไปจากกามได้ เอาสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากกามาแก้กาม เห็นไหม แก้กาม แก้ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา พ้นออกไปจากอวิชชาทั้งหมด เป็น เอโก ธัมโม เป็นเอก เป็นผู้ที่ชี้แนะ เป็นเจ้าของธรรมะในศาสนาพุทธนี้ นั่นคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราว่าเราอยากจะพ้นในกาม ในกามราคะในหัวใจ แต่ไม่มองกามคุณ ในรูป ในรส ในกลิ่น ในเสียง ในความสัมผัสที่ทำให้ใจฟุ้งซ่านใจ จะฟุ้งซ่านขึ้นมาก็เพราะว่าสิ่งนี้มันกวนใจ เป็นบ่วงแห่งมาร เป็นพวงดอกไม้ของมาร เป็นเครื่องมือของมารเอามาหลอกเฉยๆ ไม่ใช่ตัวมารเลย ตัวมารคือตัวอวิชชา นี่มันเจ้าวัฏจักร มันเป็นเจ้าวัฏจักรที่ควบคุมใจของเรา แล้วเราจะประพฤติปฏิบัติ

ธรรมให้พ้นจากมัน แล้วเราจะทำใจให้สงบ ให้ใจนี้เป็นเอกภาพ ใจนี้เป็นสิ่งที่ว่าเป็นเอกลักษณ์ ธรรมที่มันจะสร้างสมขึ้นมาให้ใจนี้มีคุณค่า เพื่อจะสร้างสมให้มีฐานที่มันของการจะเริ่มต้นในการทำงานในการชำระกิเลสเท่านั้น

มันยังเอาบ่วงของมาร เอาพวกดอกไม้ม้าล่อใจ รูป รส กลิ่น เสียง กามคุณที่ชาวโลกเขาใช้เป็นประโยชน์ มันเป็นประโยชน์ในการที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์นี้มีอายตนะ อายตนะ ๖ ข้างนอก ข้างใน ประสบสัมผัสกัน แล้วการส่งออกก็ส่งออกผ่านอายตนะที่กระทบกัน เห็นไหม นี่คือกามคุณ

เกิดมาในฐานะของมนุษย์นี้มันมีอายตนะ ๖ กามคุณมันถึงเป็นกามคุณ แต่มันเป็นกามโทษ กามกิเลสต่างหากละ มันเอาคุณมาจากไหนในการประพฤติปฏิบัติ มันทำให้หัวใจนี้แสบปวดร้ออยู่ มันไปขุดคุ้ย ไปเป็นการเติมเชื้อต่อเหมือนชนวนไประเบิดหัวใจออกมาให้เป็นกามราคะอันนั้นนะ จะชำระกามราคะมันต้องให้เห็นโทษของกามคุณอันนี้ก่อน สำรวมระวังใจของตัวให้เกิดความสงบ สำรวมระวังใจของตัว ของตัวของเจ้าของของผู้ปฏิบัติ นั้น ให้ รูป รส กลิ่น เสียงที่มันเป็นไปนั้นให้มันเป็นไปตามความเป็นจริงของมัน แต่ต้องมีสติ มีสติมีสัมปชัญญะควบคุม

สติเกิดขึ้น เกิดขึ้นต่อเมื่อเราตั้งขึ้น เราตั้งขึ้นแล้วมัน ตั้งขึ้น ให้มันสืบต่อ ต่อเนื่องไปเป็นสัมปชัญญะ เห็นไหม สติเกิดขึ้น มันระลึกอยู่ แต่มันยังผลออกไป สัมปชัญญะมันกว้างขึ้น สติก็รู้ทันๆ มีสติมีสัมปชัญญะควบคุมใจของตัวไม่ให้เข้าไปหลงไหลในบ่วงของมาร มันจะเป็นอิสระจากบ่วงของมารแล้วจะเข้าไปผจญกับตัวมารไป

ขณะที่จะทำให้พ้นจากบ่วงของมาร เห็นไหม ต้องใช้สติ ต้องตั้งใจตัวเองให้ดี ให้จิตนี้สงบเข้ามา ใจจิตสงบเข้ามาเป็นหนึ่งเดียว เป็นเอกภาพเข้ามา จิตสงบเข้ามา สงบเข้ามา ต้องทำให้จิตนี้สงบก่อน มันถึงจะเป็นน้ำที่สะอาดสามารถชำระสิ่งสกปรกได้ ถ้าจิตนี้ไม่สะอาด มันเกิดขึ้น ความสงบอันนี้ อันที่อวิชาพาให้สงบ ฟังนะ อวิชาพาให้สงบ มันคู่ไป เห็นไหมมันคู่ อวิชาพาคุณ อวิชาพาคุณ อวิชาพาคุณ อวิชาพาคุณ เราตั้งใจจะปฏิบัติธรรม เราตั้งใจจะทำใจเราให้สงบเพื่อจะเป็นเอกภาพ เพื่อจะขึ้นมาทำงานนั้น

แต่ในเมื่ออวิชามันฝังอยู่ใต้หัวใจ มันเป็นเจ้าของความคิดนี้ มันเป็นกรงขังความคิด เวลาคิดผ่านออกมามันบุกใช้เล่ห์เหลี่ยมของมันคิดออกไป ให้มองรูป นามรูป มาเป็นความว่างทั้งหมด ให้มองรูปนาม ให้ตามสิ่งกระทบให้เป็นความว่าง เป็นความว่าง มันว่างให้เป็นความว่างออกไป

เป็นความว่างออกไป อายตนะกระทบภายในหรือนั่นนะ อายตนะกระทบนี้เราต้องควบคุม อายตนะ เห็นใหม่ ในกามคุณ แต่ในการกระทบนั้น อวิชชาพากระทบ อวิชชาจะพาปฏิบัติธรรม ไม่ใช่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะพาปฏิบัติธรรม อวิชชาพาปฏิบัติธรรมว่าจะ พาพ้นจากกิเลสไป

รูป นาม รูปกระทบข้างใน แล้วให้ปล่อยวางรู้ตามความเป็นจริง ปล่อยวาง ปล่อยวาง ปล่อยวาง ปล่อยวางให้รู้เท่าทัน ให้จิตมันว่างออกมาเป็นความสมาธิอย่างนั้นนะ มันก็เป็นความ ว่างอันหนึ่ง แต่มันเป็นความว่างที่ไม่มีผู้รับผลใจ จิตไม่เป็นเอกภาพ จิตเป็นเอกภาพมันต้องมี พลังงานตัวมันเองใช่ไหม จิตเป็นเอกภาพนี่จิตเป็นสมาธิใจ เป็นเอกัคคตารมณ์ มันจะตั้งอยู่ มันจะ มีความสุขค้ำในหัวใจ มันจะมีความสุขเพราะจิตนี้เสวยสมาธิธรรม เสวยสมาธิธรรมนั้นมันมี จิตตั้งมั่น จิตที่ตั้งมั่น จิตที่มีฐาน มีที่ก่อเกิดของการทำงาน จิตนี้เป็นสมาธิเพราะได้รับความสงบ กล่อมใจเข้าไปเรื่อยๆ จนตั้งมั่น จนเป็นเอกภาพ จนสามารถยกขึ้นวิปัสสนาได้

แต่ถ้าอวิชชาพาทำ เห็นใหม่ รู้รส รู้เสียด รู้กลิ่น รู้พร้อม แล้วปล่อยวาง ปล่อยวาง ปล่อยวาง วางจนเป็นเอกภาพที่ไหน วางจนกลายเป็นอากาศธาตุไป มันไม่มีเอกภาพตรงที่เป็นหนึ่งทีไรนี้ใจ ไม่มีจิตเป็นเอกภาพ จิตนี้ไม่มีผู้รับรู้ ไม่มีฐาน พอไม่มีฐานนี้มันจะอะไรขึ้นมายกขึ้นวิปัสสนา ถ้ามี ฐาน มีที่มั่นของการทำงาน มันยกขึ้นวิปัสสนาเพราะมันเป็นหนึ่ง เป็นสัมมาสมาธิใจ แต่ถ้าเป็นความ ว่าง ว่างจนจับต้องไม่ได้ ว่างจนยกขึ้นไม่ได้ เลยไปให้อวิชชาพาต่อไป มันเป็นการปฏิบัติธรรม แบบอวิชชาพาปฏิบัติธรรมอย่างนั้นหรือ

นี่ขนาดว่ากามคุณกับกามโทษ เรายังไม่เห็นกามคุณและกามโทษตามหลักความเป็นจริง กามคุณกับกามโทษตามหลักความเป็นจริง กามคุณมันเป็นคุณค่าต่อเมื่อเป็นประโยชน์ในการสื่อสาร ในประโยชน์ของมนุษย์ เป็นคนไม่ใบบ้า เสียจริต มันเป็นคนมีสติสัมปชัญญะที่อยู่ในโลกเขาได้ คุณ

แต่เวลามาประพฤติปฏิบัติอยู่... โทษ โทษเพราะทำให้จิตฟุ้งซ่าน จิตฝ่อ จิตห่อเหี่ยว จิตหด หู่ เวลามันเกิดกระทบนี้มันเป็นไปอย่างนั้น เพราะความกระทบนี้เราไม่รู้เท่าทันตามความเป็นจริง เราไม่รู้ไม่ทำความเป็นจริง เพราะเราไม่มีสติหรือว่าปัญญาพอจะเข้าใจเรื่องของกิเลส เราถึงต้องหลบ มาเป็นสมาธิ ให้จิตเป็นเอกภาพ ให้มันค้ำกินความสงบของใจ จิตหิวโหย จิตไม่เคยได้สัมผัส ความสงบเลย มันจะส่งออกไปขนาดไหน มันจะทำงานไม่ได้ มันทำงานไม่ได้เพราะมันหิวโหย

มันคิดว่าทุกอย่างที่ไม่เคยเห็นไม่เคยพบเข้ามาในหัวใจของมัน คนที่หิวจนไม่เคยมีอาหารตกถึงท้องเลยนะ เจอกระดาก เจอท่อนไม่มันก็ยังคงว่าใส่ปาก เคี้ยวกินจนได้ เพราะประพังกความคิดไปก่อน

จิตที่หิวโหย จิตที่ไม่เคยสัมผัสธรรมเลย พอเจอสิ่งใดแปลกประหลาดเข้ามามันจะคว้าไปหมดเลย เห็นใหม่ ถึงทำให้จิตนี้ตั้งมั่นด้วยความอิมของจิต คือมันเสวยอารมณ์ คือเสวยทุกข์ เสวยเสวยพุทโธ พุทโธคือชื่อขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสวยกรรมฐาน กรรมฐานห้องแรก จนมันอิมพอของมัน มันเป็นเอกภาพมันถึงมีฐาน มีที่ตั้ง มันยกขึ้นได้ สิ่งนี้เป็นนามธรรม เพราะมันเป็นเรื่องของหัวใจ แต่ยกขึ้นวิปัสสนาได้

แต่ถ้าอวิชาพาทำ อวิชาพาภิเลส พาภิเลสนะ อวิชากับภิเลสไม่เป็นตัวเดียวกันหรือ? เป็น แต่มันแยกกันทำงานคนละหนทาง กิเลสมันเป็นก้อน เป็นกอง เป็นกองใหญ่เป็นกองทัพ อวิชานี้เป็นผู้บัญชาการ ถึงว่าอวิชาเป็นคนพาทำๆ มองไปตามความกระทบภายในจนหาที่เกาะที่เกี่ยวไม่ได้ เว้งว้าง ว่างหมดเลย ว่างอย่างไรนั่นนะ

ถึงว่าการประพุดติปฏิบัติ เราประพุดติปฏิบัติเพื่อจะให้พ้นถึงตามความเป็นจริงใจ แล้วเวลาประพุดติปฏิบัติมันสมจริงกับธรรมที่เข้าไปถึงสัจจะตัวนั้นใหม่ นี่มันจะย้อนกลับมาที่เรา เราทำตามตั้งใจ มุ่งหวังผลสูงส่งมาก แต่ในการก้าวเดินของเราไป เราก้าวเดินตามแผนที่ของใครล่ะ? เราก้าวเดินในตามการบอกกล่าว ในการบอกเล่าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือเราก้าวเดินตามที่อวิชาพาให้เราก้าวเดินตามนั้นไป นี่ทำจิตให้เป็นเอกภาพเข้ามา นี่คือการเริ่มต้นนะ เริ่มต้นทำใจของเรา ทำใจของเราให้มันอิมในตัวมันเองก่อน ไม่หิวกระหาย แล้วจับต้องได้ ไม่ใช่ให้ปล่อยวาง ว่าง พอใจ แต่จับต้องไม่ได้ จับต้องไม่ได้มันก็ไม่เป็นสัมมาสมาธิ

สมาธิมันเป็นไปได้ ทำไมสมาธิมันถึงมีมีจิตสมาธิละ สมาธิมันจะมีสัมมาอย่างเดียวหรือ มันมีตรงข้าม มีทั้งสัมมาและมีทั้งมีจิตอยู่แล้ว ถ้ามันเป็นสัมมา สัมมามันเป็นพลังงานที่มันมีพลังงานในตัวมันเอง พลังงานตัวนี้มันสามารถเป็นพื้นฐานแยกให้อวิชานี้สงบตัวลง สงบตัวลงนะ แล้วธรรมนี้จะได้เผยอตัวเองขึ้นมา เผยอตัวเองขึ้นมาด้วยการค้นคว้า

การค้นคว้านี้ เรดาร์ ถ้าเราปิดเรดาร์อยู่นี้ เครื่องบินจะผ่านมาก็ไม่สามารถได้ประโยชน์ เพราะว่าไม่ได้เปิดเครื่องเรดาร์คอยจับเรือข่ายของการวัตถุสิ่งแปลกปลอมเข้ามาในข่ายยานของเรดาร์นั้น อันนี้ก็เหมือนกัน จิตจะสงบขนาดไหนถ้าธรรมไม่ได้เผยอตัวขึ้น ไม่ได้เปิดยกเรดาร์ขึ้นมาให้กางข่ายออกมา มันจะไปเจอวัตถุแปลกปลอมในใจได้อย่างไร ฉะนั้น ถ้าจิตนี้เป็น

สัมมาสมาธิ มีฐานที่ตั้ง เรดาร์ก็เปิดได้ ถ้าฐานที่ตั้งไม่มีมันจะเอาอะไรไปเปิดล่ะ เพราะฐานที่ตั้งมี เปิดเรดาร์ได้ ยกเครื่อง่ายขึ้นมา การขุดคุ้ยหากิเลสใจ

จิตนี้สงบก็สงบในความเป็นจิตนี้สงบตัวลง แต่กิเลสมันซ่อนอยู่ในจิตนี้ ในจิตที่เราจะ ยกขึ้นมาวิปัสสนาเนี่ย การยกจิตขึ้นวิปัสสนามันต้องยกเครื่อง่ายอันนี้ขึ้นมาให้หา...รู้ตามความเป็นจริงของผู้ที่จะประพาศปฏิบัติกัน เพราะกิเลสมันอยู่ที่หัวใจของเราใช่ไหม

โลกคือหมุ่สัตว์ หมุ่สัตว์คือเราช่องอยู่ที่ใจ ความขឹងนี้มันขឹងในวิญญูะ ความสะสมมาในการที่เราเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะนี้มันจะสะสมลงอยู่ในที่การช่องอยู่นี้ไง การช่องอยู่นี้ เวลาจิตสงบเข้าไป มันจะเห็นความเห็นแตกต่างมหาศาล ความเห็นแตกต่างมหาศาล เห็นใหม่ จิตนี้เป็นสัมมาสมาธิ ยกเครื่อง่ายของเรดาร์ขึ้นมา คั่นหาวัตถุที่แปลกปลอมเข้ามา ไม่ใช่ให้เรดาร์มันทำประกายกันหรือทำปฏิกิริยากันแล้วจับว่าสิ่งนั้นเป็นวัตถุ

เพราะวัตถุที่เข้าไปในเครื่อง่ายของเรดาร์นั้นเป็นวัตถุที่ว่าเข้าไปในเครื่อง่ายที่จับได้ กับภาพที่มันเป็นคำกริยาที่มันขឹង มันแปรปรวนในตัวมันเองนั้นอีกอย่างหนึ่ง อันนั้นมันถึงเป็นสิ่งที่ จะเห็นได้ ถ้าเครื่อง่ายวัตถุที่เราจับได้นี้ จับได้ ความคิดอกคิใจนะ ความเป็นไป ความรู้ตามหลัก ความเป็นจริง เพราะสิ่งนี้มันคั่นควักกันได้ยาก เพราะสัจตะความขឹងใน ๓ โลกธาตุที่มันสะสมมา อยู่ที่ใจ มันอยู่ตรงนี้ไง มันเป็นข้อมูลทีลึกลึกมากที่ไม่มีใครสามารถจะไปคิดข้อมูลนี้ขึ้นมาได้

ทีนี้พอจิตจะเข้าไป พอความสงบ มันจะเข้าไปจับไอ้วัตถุที่แปลกปลอมเข้ามา มันจะมีปฏิกิริยาขึ้นมา คือเกิดภาพต่างๆ ขึ้นมาไง เกิดภาพต่างๆ ขึ้นมา พอเราไม่เคยเห็นภาพต่างๆ นั้น เราก็คงว่าภาพต่างๆ นั้นมันเป็นอะไร มันมีความเข้าใจ มันมีความเปรอ นี่คือการขุดคุ้ยหากิเลส การขุดคุ้ยหากิเลสเนี่ยมันต้องมีความละเอียดอ่อน มีความรอบคอบ มีความตั้งใจจริง ความตั้งใจจริง ความจงใจ ความเจาะจง ตัวนี้สำคัญมาก ใจที่มีความตั้งใจ ใจที่มีการกัศเพชรรขาด ใจตัวนี้ต่างหาก ที่ว่ามันจะสามารถชำระใจตัวเองได้ เห็นใหม่ ความรอบคอบอันนี้ต้องมูมานะแล้วมีความรอบคอบ เพราะมันเป็นงานเหนือโลกใจ มันไม่ใช่งานในโลก

งานในโลกนี้ยังว่ามันเป็นความทุกข์ๆ อยู่ แต่งานนี้ งานที่จะกำจัดทุกข์ จะเข้าถึงประตูของทุกข์ใจ ถึงการเข้าไปทำลายไอ้สิ่งที่มันสะสมอยู่ในใจนั้นนะ ฉะนั้น ถึงว่าต้องมีความละเอียดรอบคอบ ความละเอียดรอบคอบ การยกขึ้นมามันเป็นเรื่องของหัวใจ เป็นเรื่องของนามธรรมอยู่

ข้างใน มันไม่มีฐานออกมาข้างนอก แต่มันมีสภาวะ คือภพของใจที่จิตตั้งมันอันนั้นนะ แล้วพอสังเกตความเป็นไปของที่ว่าวัตถุแปลกปลอม...

...จริงๆ มันถึงไม่ใช่เรา มันถึงเป็นวัตถุแปลกปลอม เป็นวัตถุแปลกปลอมอยู่ที่ใจนั้นนะ ถ้าไม่เป็นวัตถุที่แปลกปลอมที่ใจ ก็เลสมันจะขาดจากใจไปได้อย่างไร ถ้ากิเลสกับใจนี้เป็นเนื้อเดียวกัน เป็นอันเดียวกัน ก็เลสจะขาดจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปได้อย่างไร

ถึงว่าวัตถุที่เข้ามาอยู่ในหัวใจมันละเอียดลึกซึ้ง เพราะมันเป็นข้อมูลในสัตตะ ในการเกี่ยวข้องกับใจ เห็นไหม นี่จิตตั้งมัน พวจิตตั้งมัน ความละเอียดอ่อน ความขุดคุ้ยหา นี่คือการดูจิต การหากิเลสในหัวใจ ใจ ความสุขที่เกิดจากความตั้งมันอันนั้นเป็นอันหนึ่ง สุขอันนั้นสวayıไปเกิด สุขอันนี้เป็นเครื่องให้เรามีความพอใจใจ มีความอยากกระตือรือร้น อยากประพฤติปฏิบัติ เพราะว่ามันมีความอิมใจ มีความพอใจ ถึงเป็นโลกุตตระ

โลกุตตระหมายถึงว่า เป็นธรรมเหนือโลก โลกียะ โลกียะคือการโลกพาคิด โลกพาคำ ความเห็นของโลก ความเห็นของโลกนี่กิเลสพาคำ กิเลสประพฤติปฏิบัติ นามรูป ว่าง นามรูป ว่าง นี่มันไปเรื่อย นามรูป ว่าง ว่างไป ว่างไป ว่างไป

กับโลกุตตระมันไม่ใช่ว่าง มันเป็นการขุดคุ้ย มันเอาความว่างมาจากไหนในเมื่อไม่มีการชำระสะสาง เอาความว่างมาจากไหน ในเมื่อยังมีส่วนสัตตะ ความข้องอยู่ในหัวใจ เอาความว่างมาจากไหน ความว่างที่เกิดจากการอิมหน้าสำราญนี่มันเป็นพื้นฐานโดยปกติของใจที่เป็นมรรค อริยสังขัจที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนค้นคว้าได้ไง

ว่า สมานิติที่เป็นสมานิติ มันต้องเป็นสมานิติที่เป็นสัมมาสมานิติว่าเป็นความเพียรชอบ เป็นความดำริชอบ สมานิติที่ตั้งมัน สัมมาสมานิติคือสมานิติที่มีหลักมีเกณฑ์ใจ หลักเกณฑ์คือฐานของมัน ตัวนี้ ตัวเอกภาพ ตัวที่จิตที่ตั้งมันนี่ละ มันถึงว่าเป็นความว่างเหมือนกัน แต่ว่างที่มีหลักมีฐาน ว่างที่เริ่มต้นจะก้าวเป็นภวาสวะ คือภพของใจที่จะยกขึ้นได้ ยกขึ้นในมรรคอริยสังขัจ

การเพียรชอบ การเพียรลงเข้ามาดูใจ ความเพียรชอบคือการย้อนทวนกระแสเข้ามาดูใจ งานชอบก็งานค้นคว้าเข้ามาในใจ ความดำริคือว่าดำริหาภิเลส ปัญญาตรงนี่คือปัญญาหาภิเลส จนกว่ามันจะกระทบกัน เรดาร์คือข่ายของปัญญาที่ออกมาจากจิต ออกมาจากสมานิติธรรมอันนั้น แล้วค้นคว้าโดยกระทบกับวัตถุนั้น ความสัมผัสกันอันนั้นมันจะสะท้อนเลื่อนลั่น มันจะ

เกิดปฏิกิริยาขึ้นอย่างรุนแรงที่สุด เพราะสิ่งที่ไม่เคยพบเคยเห็น มันไม่มีใน ๓ โลกชาตุนี่ ๓ โลกชาตุนี่เป็นเรื่องของวัตถุที่เวียนว่ายตายเกิด แต่การชำระกิเลสคือชำระสิ่งวิญญูะ วิญญูะคือแก่นของการหมุนอันนั้น แก่นของความข้องเกี่ยวกันในกระแสที่พุ่งออกไปใน ๓ โลกชาตุนั้น

จับ เห็นใหม่ จับจิตตัวนี้ได้ นี่ มันก็กระเทือนเลื่อนลั่นนะสิ มันก็อ้อ! ขึ้นมาไง อ้อ! ขึ้นมากี่นี่ เห็นแล้ว นี่ถือว่าวัตถุที่กระทบกับตาข่ายของปัญญาไง จับตรงนี้ได้ จับตรงนี้ได้ นี่เห็นใหม่ ตัวนี้คือการเริ่มต้นค้นคว้าแล้ว

ถ้าจับได้ สิ่งใดที่มันข้อง ในวิญญูะที่ว่ามันเป็นสัจจะข้องหมุนไป มันข้องเพราะเหตุไร? มันข้องเพราะความที่เราไม่รู้เท่า ฟังสิ! “ความไม่รู้เท่า” มันข้อง มันหมุนไปตามกระแสของกรรมดีและกรรมชั่ว วิญญูะนั้น เห็นใหม่ แล้วการเกิดตายๆ ที่สะสมอยู่ในสัจจะ ในความข้องของใจอันนั้นมันละเอียดอ่อนขนาดไหน สัจจะความข้องมา เห็นใหม่ มันผ่านภพผ่านชาติมา

เวลามันระลึกไป มันถึงย้อนกลับเข้าไป มันจะเห็นว่าการเกิดการตาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก จิตแต่ละดวงที่เกิดเป็นมนุษย์นี้ เกิดมาไม่มีต้น ไม่มีปลาย การเกิดมาจับซ้อนมานี้ เป็นล้านๆๆ ชาติ ความเกิดมา สัมผัสอันนั้นมันถึงทำให้แก่นกิเลสนี้มันเหนียวแน่นมาก

การรื้อค้นเข้าไป การจะชำระสะสางเข้าไป ความข้องของสิ่งที่สัมผัสกับใจ ใจว่ากายนี้ไม่ใช่เรา กายนี้ไม่ใช่เรา จิตนี้ไม่ใช่เรา จิตนี้มันเกิดดับอยู่พร้อมกับอวิชา ไม่กล้าทำลายจิต ไม่กล้าทำลายกายใจ เราว่าเราเห็นอยู่ว่ากายกับจิตนี้ไม่ใช่เรา ชั้น ๕ นี้ไม่ใช่เรา จิตนี้ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่จิต ทุกข์ก็ไม่ใช่เรา เวลาสมาธิมันสงบอยู่ ทุกข์ก็ไม่ใช่เรา โอ๊ย! สุขมาก

ความสุขที่เกิดขึ้นจากสมาธิเป็นพื้นฐาน ความแปลกประหลาดมหัศจรรย์ สิ่งที่เราไม่เคยเจอ มันเข้าไปเจอนี้มันก็ต้องแปลกประหลาด มันก็ต้องวนเวียน วนวนไปวนมากันอยู่ตรงนั้นนะ อันนี้มันยังเป็นประโยชน์มากนะสำหรับผู้เริ่มต้นวิปัสสนา การที่ค้นหาจิต การเห็นเรดาร์จับวัตถุอันนี้ได้ อันนี้เริ่มเป็นการวิปัสสนาเกิดขึ้น วิปัสสนาที่เกิดขึ้น นี้โศดาปัตติมรรคเคลื่อนไปแล้ว ใจเคลื่อนให้เกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาในการค้นคว้าที่ว่าการข้องเกี่ยวของจิตกับชั้นนี้มันผูกพันกันอย่างไร ความผูกพันมันเกิดดับพร้อมกันได้ เกิดดับพร้อมกัน เพราะความผูกข้องอวิชาที่มันอยู่ที่จิตนี้มันพาให้คิดไป แล้วมันผูกมัดไว้ในตัวมันเองนั้นนะ เห็นใหม่ มันถึงเกิดดับได้

แต่ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมสักแต่ว่าธรรม จิตสักแต่ว่าจิต กิเลสสักแต่ว่ากิเลส มันว่า “สักแต่ว่า” สักแต่ว่า สักแต่ว่า เห็นใหม่ แต่ความเป็นจริงเราไม่เห็นจริง สักแต่ว่านี้เป็นธรรมนี้ เป็นกิริยาของธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานไว้ให้เรา เดิน เป็นแผนที่ที่เราจะก้าวเดินตาม เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันไม่ใช่เป็น ธรรมของผู้ที่ปฏิบัติธรรม

ผู้ที่ปฏิบัติธรรมนี้มันมีกิเลส คือหัวใจอยู่ในหัวใจเป็นพื้นฐาน กิเลสในหัวใจนั้นมันต้อง แบ่งหรือพยายามกีดกันความเห็นที่เป็นวิชชานี้จะเข้าไปทำลายหัวใจนั้นเด็ดขาด มันจะทำให้ ความเห็นนี้เคลื่อนไหว ความเห็นนี้ไม่สะอาด ไม่บริสุทธิ์ เป็นธรรมแท้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า ความปล่อยวางก็ปล่อย ปล่อยนะ ฟังสิ! การปล่อยนี้มันปล่อยออกกว้าง กว้างออก เหมือนกัน

กลับ ย้อนกลับไปทีกิเลสพาทำตั้งแต่รูปนาม เห็นใหม่ มันก็ปล่อยเหมือนกัน แต่มันปล่อย ไม่มีเหตุไม่มีผล ความปล่อยคือความกระทบกันแล้วต่างคนต่างแยกกลับ สิ่งที่เราเคยสัมผัสมาใน โลกนี้มหาศาล เราไปเที่ยวงานมหรสพนี่ไหนก็แล้วแต่ เห็นใหม่ มันจะมีคุณค่า ประโยชน์ให้เรา คิดพัน เราก็ตัดพัน เราก็ต้องแยกกลับ มันจะมีความทุกข์โศกขนาดไหนเราก็ต้องแยกกลับ ความ แยกกลับมาอย่างนั้นเราได้อะไรขึ้นมา? เราไม่ได้

อันนี้วิปัสสนา อันนี้ก็เหมือนกัน กิเลสมันก็ยังมียู่ แต่ถึงกิเลสมีอยู่มันก็เป็นความจริง เพราะถ้ากิเลสไม่มีอยู่ เราจะไปทำอะไรล่ะ ก็เราต้องการฆ่ากิเลสนี้แหละ ทีนี้การฆ่ากิเลสเราก็ต้องหา กิเลสให้เจอใช่ไหม แต่ขณะที่วิปัสสนาอยู่ การจะฆ่ามันอยู่นี้มันก็พยายามจะใช้บิณฑเบียน เบียงเบน ความคิดเห็นของเราตลอด

ฉะนั้น ถ้ากิเลสมีอำนาจเหนือกว่า ความคิด ความเห็นของเรานี้มันไม่ปลอดโปร่ง เราต้อง กลับมาหาสมาธิธรรม หาความว่างนั้น พื้นฐานที่ว่าเราว่างๆ เห็นใหม่ ที่ว่าสมาธิที่ปลอดโปร่ง นั้นนะ อันนี้เป็นพื้นฐาน เป็นเอกัคคตารมณ์ เป็นเอก เป็นเอกภาพ ฟังสิ! คำว่า “เป็นเอกภาพ” แล้ว หนุนขึ้นไป หมุนปัญญาขึ้นไป เพราะปัญญาเกิดขึ้นแล้วต่อเมื่อในการเราหาวัตถุสิ่งนั้นเจอ พอว่า สิ่งนั้นเจอแล้วมีการต่อสู้กันด้วยความคิดนะ ความคิดต่อสู้ความคิดไง

อวิชา ความคิดโดยธรรมชาติไหลลงมาเลย ความคิดเดิมของอวิชาไหลออกมาจากใจ ตลอด ความเห็นอย่างนั้น ปฏิบัติธรรมเห็นจริงอย่างนั้น ให้ปล่อยอย่างนี้ ปล่อยแล้ว ปล่อยแล้วให้

เลิกได้ เป็นผลเป็นประโยชน์ เห็นใหม่ อวิชชาจะไหลลงมาโดยตามธรรมชาติของมันเลย ทั้งๆ ที่ปฏิบัติธรรมอยู่ ทั้งๆ ที่จะฆ่ามันอยู่ มันก็เอาธรรมของพระพุทธเจ้ามาหลอกเราในวงประพาศปฏิบัติ นั่นนะ การวิปัสสนามันถึงจะมีการต่อต้านด้วยกิเลส

แต่กิเลสนี้มันแอบอ้างบังเงาอยู่ในธรรมใจ ว่า “อันนี้เป็นธรรม อันนี้เป็นธรรม” แต่อันนั้นคือกิเลส มันอยู่หลังธรรมอันนั้น เพราะธรรมะพระพุทธเจ้านี้เป็นกลาง เป็นสมบัติสาธารณะ ใครๆ ก็สามารถจะประพาศปฏิบัตินี้เข้ามาในหัวใจได้ แล้วทำไมกิเลสมันไม่เอามาเป็นอาวุธของมันมาหลอกเราล่ะ

นี่ก็จะฆ่ามันนะ จะฆ่ากิเลสอยู่ กิเลสยังเอาธรรมของพระพุทธเจ้าหลอกเรานะ ทั้งๆ ที่เราว่าเราปฏิบัติธรรม อันนี้คือวิปัสสนา การวิปัสสนาขึ้นไป สิ่งนี้จะเกิดขึ้นตลอดกับดวงใจทุกๆ ดวง เพราะดวงใจทุกๆ ดวงเกิดขึ้นมากับกิเลส

เราเกิดมาแล้วมาเราพบพระพุทธศาสนา แล้วเราตั้งใจประพาศปฏิบัติ เราถึงเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามความเป็นจริงเข้าไปชำระ เข้าไปฟาดฟันกับมันตามหลักตามความเป็นจริงใจ ตามหลักความเป็นจริงเราสร้างขึ้นมานี้ ธรรมอันนี้เราสร้างขึ้นมา เป็นธรรมของผู้ที่ปฏิบัติผู้นั้น ผู้ที่ปฏิบัติผู้นั้นเป็นผู้เลิศ เป็นผู้ประเสริฐ สามารถสร้างภวานามยปัญญาเกิดขึ้นมาจากบนหัวใจของตัวเอง แล้วเอาธรรมความเป็นจริงที่เกิดขึ้นมาจากภวาสวะ กลางหัวอก กลางหัวใจที่พื้นฐานนี้ฟาดฟันเข้าไปตามหลักความเป็นจริง เห็นใหม่ มันต่างกับกิเลสที่มันไหลออกมา

ถึงว่าการสวนกลับขึ้นไป สวนกระแสขึ้นไป ช่วยภวานามยปัญญาที่เกิดขึ้นจากเรา มันถึงเป็นการลำบากใจ มันถึงเป็นการเหมือนกับเกือบจะสุดวิสัยของผู้ที่ปฏิบัติ เห็นใหม่ ผู้ที่ปฏิบัติ ว่านักปฏิบัติมีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมอาวุธ หยิบอยู่กับมือที่ว่าจะฆ่ากิเลสอยู่ แต่เจอกิเลสมันหลอกเข้าไป กลิ้งลงมา ขลุๆ uly

ในเมื่อเราว่าเราถือธรรมอาวุธอยู่กับหัวใจ ที่เราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่จะต่อสู้กับมันอยู่นี้ กำลังจะต่อสู้ กำลังจะฟาดฟันอยู่กับไอ้กิเลสที่มันอยู่ในหัวใจนั้นนะ กิเลสมันหลอกหน่อยเดียววิ่งกลับลงมาเลยนะ “อ้อ! รู้แล้ว ไซ้ๆ คว้า ไซ้คว้า” กิเลสว่าอย่างนั้นนะ “คว้า คว้า คว้า ไซ้แล้ว ไซ้แล้ว” มันก็ไม่ขาดตามความเป็นจริง

ถ้ามันขาดตามความเป็นจริง ก็เลสมันจะตายออกไปจากใจ ความขาดตามความเป็นจริง ระยะห่างของใจกับกิเลสมันมาแบ่งให้ระยะห่างอันนี้ออกมา ระยะห่างที่ว่าเราจะเอาเม็ดพิน เห็น ไหม การยุทธหัตถี การชนช้างกัน ง้าวของเรามันแค่เท่าไร อย่างมากไม่เกิน ๒ เมตร ระยะห่างที่ เราจะพินคอกของอวิชาปจฺจยา สงฺขารา นั้นนะ มันต้องเสือกข้างไสเข้าไป ไส้เข้าไปงัดข้างเขา ขึ้นมาไง ให้ได้ระยะระหว่างง้าวพินเข้าไปในคอกของอวิชาได้

อันนี้ก็เหมือนกัน วิปัสสนาเข้าไปเรื่อย พยายามวิปัสสนาเข้าไปเรื่อย จิตนี้เป็นจิต อากา รของจิตนี้ทำไมมันหลอกหลวง อากา รสิ่งที่เกิดขึ้นมันเป็นเงา เกิดขึ้นเป็นความรู้สึก เกิดขึ้นเป็นภาพ เกิดขึ้นเป็นนี้ มันมาจากไหน สิ่งที่มาขึ้นมันต้องมีต้นเหตุ เหตุทำให้เกิด เหตุ เหตุ เหตุปจฺจโย

พระสารีบุตรไปฟังพระอัสสชิ “ผลทุกอย่างเกิดขึ้นจากเหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าบอกว่าให้จับผล แล้วสาวเข้าไปหาเหตุ แล้วให้ไปทำลายเหตุ นั้น” สิ่งที่เกิด เย็บ! เย็บ! เย็บ! ขึ้นมา เป็นกระแสของใจที่กิเลสพาเกิดนี้มันมาจากไหน มันต้องมีเหตุเหมือนกัน แล้วเราทำไมไม่ สาวเข้าไปหาเหตุ นั้น ในเมื่อเราสามารถจับวัตถุที่มันแปลกลปอมเข้ามาคือตัวกิเลสได้ ทำไมเราไม่ สาวเข้าไปหาเหตุที่มันเกิดมันดับอยู่ที่กลางหัวใจ

มันเกิดมันดับโดยธรรมชาติของมันเองอยู่โดยตามหลักความเป็นจริงอันหนึ่ง มันเกิด มัน เป็นไปเพราะว่ากิเลสมันพาเกิด ยุแยะตะแคงแหงออกมาเป็นอารมณ์ที่เราโกรธ เราไม่พอใจ มัน ทุกข์อยู่ในหัวใจอันหนึ่ง เห็นไหม ความเกิดขึ้นและดับอยู่ตามความเป็นจริงของเขามันก็มีส่วน หนึ่ง

แต่กิเลสที่มันอาศัยสิ่งที่เกิดดับโดยธรรมชาติอยู่แล้ว แล้วตามน้ำออกมา ไส้ออกมาตาม กระแสออกมา หลอกเรา แล้วยังเอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเครื่องมือ หลอกเราอีกชั้นหนึ่ง นี่กิเลสมันโง่หรือมันฉลาด ผู้ที่ปฏิบัติว่าเป็นธรรมาวุช มีมือ มีวูช มีอาวุธอยู่ในมือ...

...ช้าง ทำไมไม่ไสเข้าไป ช้างคือสมาธินะ ในเมื่อเราไสเข้าไประยะห่างไม่ได้ มันต้อง กลับมาพุดๆ กลับมาที่สมาธิ กลับมาที่สมาธิ พื้นฐานของสมาธินี้จะทำเกิดปัญญา พื้นฐานของ ปัญญาที่มีสมาธิอยู่นี้แล้วจะคมกล้าเป็นธรรมาวุช ปัญญาขึ้นมันเกิดได้ มันเกิดได้โดยอุปโลกนก็ได้ เกิดได้ด้วยแรงหนุนจากสมาธินะ แรงหนุนจากสมาธินี้เป็นโลกุตตระ สมาธินี้ทำให้กิเลสมันยุบ ยอบตัวลง ยุบยอบตัวลงจนใจนี้มีความสุขอึมอวมพอสมควร แล้วยกขึ้น เห็นไหม ระยะห่างมันห่าง

ตรงนี้ไง ห่างตรงที่สมาธิแน่น สมาธิที่ดี กิเลสมันยุบขอบตัวลง ความยุบขอบตัวลง ความปลิ้นปล้อน ความหลอกลวงของมันท้อยลง ความปลิ้นปล้อนหลอกล้อยลง ระยะเวลาต้องย่นเข้ามาให้เราเองก้าวพ้นคอไค้ลิ นี้ระยะเวลาห่างห่างเพราะเราไม่มีความมูมานะ ไม่มีความจงใจในการวิปัสสนาบ่อยๆ ซ้ำๆ ซากๆ นี้ไง

ความวิปัสสนาซ้ำๆ ซากๆ บ่อยๆ ทำโดยไม่มีเวลา ไม่นับกาล ไม่นับครั้งนี้ การไม่นับครั้ง การวิปัสสนาเข้าไป มันปล่อยออกไปก็ช้ำอยู่นั้น ช้ำอยู่นั้น ระยะเวลาห่างห่างจะแคบเข้ามา แคบเข้ามา ถ้าระยะเวลาห่างห่างยังห่างอยู่ เห็นใหม่ เพราะมันแก่น แก่นของกิเลส ความมู ความแข็งของมัน ความที่มันเป็นสัตตะ ความช้องอยู่ในวิภูวนนี้ วิภูวนของแก่นของคนมันก็ไม่เหมือนกัน วิภูวนของคนทีเกาะเกี่ยว ความยึดมั่นถือมั่นในการยึดภพชาติ

คนเราเกิดมาต้องตายทั้งหมด แต่บางคนตายแล้วก็เดือดร้อนคืนวันจนไม่ยอมตาย บางคนว่าอยากตาย บางคนยอมรับความตาย เห็นใหม่ นี้อะไร เพราะในการยึดภพยึดชาติในการสะสมมาในแต่อดีตชาติก็เกี่ยวข้องมาอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้น เวลาเข้าไปทำลายไ้อ้ตรงยึดภพยึดชาตินี้ มันถึงว่าระยะเวลาของคนไม่เหมือนกัน ความไม่เหมือนกันนี้เรายกไว้ว่าเป็นบารมีกรรมของเรา บารมีกรรมของผู้ที่ปฏิบัตินั้น ถึงต้องวิปัสสนาซ้ำเข้าไป ซ้ำเข้าไป ซ้ำเข้าไป ซ้ำเพื่อจะทำให้ระยะเวลาห่างห่างแคบเข้า แคบเข้า แคบเข้า จนถึงกับใช้ก้าวพ้นคออวิชชาปุจฉา สงขารา

ถ้าพ้นคออวิชชาปุจฉา สงขารา ขาดออกตรงนี้ ชั้น ๕ นี้ไม่ใช่จิต จิตนี้ไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชั้น ๕ ขาดสะบั้นอยู่กลางคอข้างนั้นนะ เห็นจะจะ ในตาธรรมของเรา เห็นจะจะ ขาดออก สะบั้นออก ขาดออกไปเลย จนข้างต้องสลัด แม้แต่เราก็สลัด สลัดสังเวช ปล่อยวางตามหลักตามความเป็นจริง ปล่อยวางหมด นี้มันจะเห็นขนาดนั้น

มันถึงบอกว่า ผู้ที่จะปฏิบัติธรรมให้สมกับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันถึงต้องเป็นผู้ที่ว้าเข้มแข็ง มันเป็นถึงว่าผู้ที่ต้องทรมทั้งชีวิตนี้ ชีวิตนี้เกิดมาแสนทุกข์ ชีวิตนี้อยากจะพ้นจากทุกข์ แต่การประพฤติปฏิบัติเหยาๆ แหยะๆ การประพฤติปฏิบัติไปสักแต่ว่า แต่ผลจะเอาอย่างขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผลจะเอาอย่างของพระอริยสาวกต่างๆ ที่บุกบั่นใช้ชีวิตเข้าแลกมาทั้งนั้นเลย

ธรรมอันนี้ต่างหาก ธรรมที่ใช้ชีวิตเข้าแลกมันถึงสามารถทำลายชีวิตของกิเลสได้ ชีวิตของกิเลสมันอยู่บนหัวใจของสัตว์โลก มันเอาความตายของสัตว์โลกมาหลอกลวง โปบบอกว่าตาย กลัว

หมดเลยไม่กล้าทำ เดี่ยวจะเป็นเดี่ยวจะตาย ต้องรักษาชีวิตไว้ก่อนเพื่อเอาไว้ต่อสู้กิเลส...มันไม่ใช่กิเลสมันหลอกให้พ้นจากการบีบบีบไฟมัน การ โจมตีมันไป

การเอาธรรมะเข้าโจมตีกิเลส กิเลสมันก็ไสหัวออกมา หลอกให้เราออกไปทางอื่น ยังมาภูมิใจอีกว่า “ฉันมีธรรม” ยังภูมิใจอยู่ “ฉันประพฤติปฏิบัติอยู่” กิเลสหลอกซัดๆ เลย มันถึงว่าไม่ใช่ธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันต้องเป็นคุณไปทั้งนั้น เป็นคุณแม้แต่เริ่มการประพฤติปฏิบัติ เป็นคุณแม้แต่จิตเข้าไปเสวยสัมผัสในใจที่ได้สัมผัสธรรมอันนั้นใจ มองโลกนี้เป็นธรรม มองความเห็นของสัตว์ สัตว์ที่ข้องอยู่ เขาก็ข้อง เราก็อ้าง เขาก็ข้อง เขาก็ข้องก็เป็นเรื่องของเขาก่อนเราข้อง เราต้องชักสรออกจากหัวใจเราให้ได้ก่อน อย่งไรๆ ยังเราก็อ้างสรออกแล้ว ๑ เล่มที่มันข้องมันเกาะเกี่ยวกับวัฏฏะนี้ มันเกี่ยวมันสักรั้วเลย เห็นไหม

มันมีศรถึง ๔ เล่มปักอยู่ แล้วเกี่ยวกับวัฏฏะไว้ แล้วเราพยายามจะถอนออก ถ้าถอนศรอันแรกออกได้ เหลือ ๓ ศรอีก ๓ อันแต่ ๓ อันก็ทำให้ความแน่นของวัฏฏะนั้นคลอนแคลนแล้ว มันเริ่มไหวแล้ว มันจะทำลายวัฏฏะได้ทั้งหมดเลย ต้องทำลายได้ ในเมื่อถอนศรอันแรกออกได้ ศรอีก ๓ อันนั้นเราจะถอนได้เด็ดขาด เพราะอะไร เพราะงานเคยทำไป

คิดดูสิว่ามันแน่นหนาขนาดที่ว่าเป็นศรถึง ๔ เล่มปักอยู่ แล้วมัดมันให้มันแน่นหนากับวัฏฏะในหัวใจของเรา แล้วเราสามารถถอนได้ ๑ เล่มออกมาจากหัวใจ ในที่ว่าขันธไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ขันธ ทุกข์ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ทุกข์ จิตนี้พ้นออกไปจากทุกข์ ในช่วงเวลาที่จิตนั้นปล่อยวาง วางโล่ง ไปหมดเลย...ว่างโล่ง ไม่ใช่แบบโล่งแบบไม่มีแก่นไม่มีสาร ว่างโล่งแบบว่ากิเลสมันชำระออกไป ว่างโล่งแบบเราเป็นคนว่าง ว่างโล่งแบบเรารู้ ว่างโล่งแบบผู้ที่แบกของหนักมาแล้วสลัดทิ้งออกหมด ทิ้งออกไปเลย ความว่างอันนี้มันเป็นความว่างตามความเป็นจริง นี่คือธรรมแท้ๆ ที่เราแสวงหามันอยู่ เราแสวงหาอันนี้ต่างหาก

การประพฤติปฏิบัติมันก็ต้องทุ่มกันทั้งชีวิต เห็นไหม ชีวิตของเราแลกกับกิเลสในหัวใจที่มันเกิดก่ออยู่ในหัวใจนั้น นี่ทุ่มเข้าไป ทุ่มเข้าไป มันจะเห็นตรงนี้ใจ มันเห็นได้ ไม่พ้นวิสัยของผู้ปฏิบัติ ไม่พ้นวิสัยของจิตดวงที่ตั้งใจมานะนั้น เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก้าวล่วงไปก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้พยายามหาทางให้เดินสะดวกที่สุดนะ หาทางให้สะดวกที่สุด แล้วนี่ก็เป็นทางสะดวกที่สุดเพราะอะไร เพราะทางอันนี้มันทาบไปบนหัวใจ ทาบไป

บนหัวใจของสัตว์ทุกๆ ดวง มันทาบบนหัวใจ เพราะเราจงใจ เราเอาทางนั้นขยายออกในกลางใจของเราเห็นใหม่

ใจนี้มีด ใจนี้บอด ใจนี้หมักหมมอยู่กับความคิดของอวิชาทั้งหมด มันแคบ มันไม่มีเส้นทางให้เดิน มันไม่มีทางก้าวออกได้เลย แล้วเราต้องเป็นผู้ขวนขวาย นี่มันหนัก ถ้ามันจะหนัก มันหนักตรงนี้ มันหนักตรงที่ว่า หัวใจที่มีดบอดไม่มีแสงสว่างในหัวใจนั้นเลย แล้วเริ่มถากถางออกมาให้เป็นทาง เป็นทางที่ว่าพระพุทธเจ้าวางไว้นั้นนะ ให้มันทาบบนหัวใจของเรา ให้ทาบบนมาในหัวใจของเรา แล้วให้เรา มีช่องทางได้ก้าวเดินออกไป

สรอันที่ ๑ ถอนออก สรอันที่ ๒ ที่ ๓ ก็ถอนออกด้วยวิธีการแบบนี้ แบบนี้คือหลักเกณฑ์อันนี้ แต่พลิกเพลงการต่อสู้กับกิเลส มันต้องพลิกเพลงไปตลอด กิเลสมันเคยแพ้สรอันแรก มันเห็นว่าเราสู้เท่าทันมันแล้วนะ สรที่ ๒ สรที่ ๓ เล่ห์เหลี่ยมการพลิกเพลง การหลอกลวงของมันในวิปัสสนานะ

ในวิปัสสนาที่เกิดขึ้นจากการขุดคุ้ยหาคาย เวทนา จิต ธรรม ในการขุดคุ้ยหาคิเลสแต่ละขั้นตอนเป็นงานขุดคุ้ย งานขุดคุ้ยหาคิเลสนี้เป็นงานที่ว่าลำบาก ลำบากเพราะว่ามันเป็นนามธรรม มันเป็นวัตถุ เป็นกิเลสก้อนหนึ่งเหมือนกัน แต่มันก็ต้องยกเรดาร์ขึ้นมาทั้งนั้น วัตถุสิ่งหนึ่งเราตัดสายกระแสของวัตถุที่มันเข้าไปขังอยู่ในหัวใจนั้น เราตัดออก วัตถุกับใจนั้นก็ต้องแยกออกจากกันโดยตามหลักความเป็นจริงที่ไม่มีกระแสไหนจะจับต้องได้อีก มันพ้นออกไปเพราะสรนั้นดึงออก กระแสก็ขาดออกไป

การจะคันวัตถุอันต่อไปนี้ ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรมก็เหมือนกัน แต่ในสรที่ ๒ นี้ มันก็เป็นกายในกาย จิตในจิต อันนี้ยังง่ายอยู่ จิตในจิตคือจิตที่มันจับต้องได้เป็นมหาสติ มหาปัญญาที่ยังจับต้องจิตนี้กับกายนี้ได้อยู่ เพราะมันเป็นอุปาทานใจ พิจารณากาย ถ้าจับต้องได้แล้ว พิจารณากาย ดินเป็นดิน น้ำเป็นน้ำ ลมเป็นลม ไฟเป็นไฟ มันการแตกออก เห็นใหม่ การแตกออกเป็นไตรลักษณ์อย่างหนึ่ง การแตกออกคือนิสถาภาพเดิมอีกอย่างหนึ่ง การคือนิสถาภาพเดิม เห็นใหม่ การคือนิสถาภาพเดิมจนกระแสนั้นจับต้องอยู่ไม่ได้ กระแสนั้นมันต้องมีขั้วบวกและขั้วลบของการสัมผัสกัน ในเมื่อขั้วลบหรือขั้วบวก โดนทำลายไปอีกขั้วหนึ่งมันจะไปจับต้องกับสิ่งใด จับต้องกับสิ่งใดไม่ได้มันก็ต้องปล่อยออก การปล่อยออก การคลายออกอันนี้จิตถึงเป็นจิต เห็นใหม่ เมื่อไหร่กายเป็นในกาย จิตเป็นในจิต

แต่ถ้าจิตขาดออกไปนี่จิตเป็นจิตล้วนๆ กายเป็นกายล้วนๆ เป็นกายในกายใน เป็นจิตอิสระของจิตใจ อิสระของจิตที่ถอนลูกศรออกไปอีก ๑ ลูกศรเหลือแค่ ๒ ศรอยู่ในหัวใจนั่นนะ นี่การก้าวเดินไป

แต่กิเลสมันพลิกแพลงไปเฉยๆ มันพลิกแพลงไปเรื่อย มันพลิกแพลงออกมาแล้วออกไป ที่นี่การที่วิปัสสนา การขุดคุ้ยนี่ก็เป็นงาน ยิ่งขุดคุ้ยนี่ก็เป็นงาน เห็นไหม งานที่จะหาฐานใจ งานจะหาที่ว่าฐานที่การจัดตั้งเรดาร์ จับต้องวัตถุสิ่งใหม่ๆ วัตถุที่มันมีกระแสลึกลับๆ เข้าไปใจ ขนาดที่ว่าเราเริ่มต้นแต่ขั้นตอนแรก เราก็มั่นลึกลับซึ่ง มันละเอียดอ่อน มันละเอียดอ่อนจนแบบว่าเราแทบจะทำอะไรไม่ได้เลย แต่พอมันผ่านขั้นตอนเข้าไปแล้ว ทำไมมันจะผ่านไม่ได้อีกล่ะ มันละเอียดอ่อน จะลึกลับซึ่งเข้าไป จนที่ว่าสติปัญญาเราใช้อยู่มันจับต้องไม่ได้เลย มันต้องเป็นมหาสติ มหาปัญญา มันถึงจะจับต้องจิตในจิตตัวนั้นได้ไง

ในจิตนอกๆ ที่ว่าเราจับได้แสนยาก เราก็ได้ทำลายมันไปแล้ว ทำลายด้วยความเต็มๆ ต่อหน้า เต็มๆ ต่อความเห็น เต็มๆ ต่อความรู้แจ้ง ความรู้แจ้งที่ไม่มีพลังแสงสยอยู่ในหัวใจแม้แต่นิดเดียว สิลัพพตปรามาส วิจิกิจฉา หลุดออกไปหมดแล้ว ไม่มีความลังเล ความข้องเกี่ยว ความสงสัยไม่มี หลุดออกหมด เห็นการจับต้อง ถึงได้จับได้เต็มมือ จับได้เต็มมือ การทุ่มทั้งชีวิต การทุ่มทั้งหัวใจ การทุ่มเจตนาเข้าไปทั้งหมดใจ นี่การจับต้อง ยกขึ้น นี่การขุดคุ้ยหา แล้วยกขึ้นมา วิปัสสนา วิปัสสนา กิเลสมันก็พาหลอก พาหลอก พาวนไป พาวนไปเรื่อย พาวนไปเรื่อย สู้อีก

การต่อสู้ การขุดคุ้ย การวิปัสสนา ภาวนามยปัญญาจะเกิดขึ้นจากการเจอหน้ากันจังกๆ การต่อสู้กันให้กิเลสมันหลอกมาเถอะ มันจะหลอกมา หลอกมาอย่างไรก็แล้วแต่ ในเมื่อมีการมีแพ้ชนะ มีการให้คะแนนกันอยู่อย่างนั้น การให้คะแนน การตัดคะแนน เราไม่ อย่าไปตัด เราอย่าไปให้คะแนนเราเอง เราอย่าไปตัดคะแนนเราเอง แต่เราให้กำลังใจเราได้

เราแสวงความสุขที่เกิดขึ้นจากตามความเป็นจริงได้ สุขที่เกิดขึ้นจากความเป็นจริงในการปฏิบัติ อันนั้นเป็นโอสถที่ทำให้เราชุ่มชื่นใจ ทำให้เรามีแรงต่อสู้กับไอ้สิ่งที่เกิดขึ้นในหัวใจที่มันต่อสู้มา ถึงว่าถ้ามันเกิดขึ้นอย่างนั้นเราก็แสวงไป สู้ไป นี่คือการหนุนกำลังใจเรา เราถึงหนุนกำลังใจเรา เราให้กำลังใจ กำลังใจสำคัญมาก กำลังใจจากครูบาอาจารย์ กำลังใจจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นตัวอย่างแบบอย่างที่กำลังก้าวเดินไปแล้ว อันนั้นก็กำลังใจเยี่ยม

แต่เข็มนั้นมาของเรา เราต้องนึกเข้ามา เห็นใหม่ กำลังใจที่เกิดขึ้นจากข้างใน การกัดฟัน กรอดๆ อยู่ในหัวใจนะ “มึงต้องตาย มึงต้องตาย” ในหัวใจเรานั้นละ กำหนดวันตายให้กิเลสได้เลย กำหนดวันตายว่าเราต้องชนะสักวันใดวันหนึ่ง เพราะเราเคยชนะมาแล้วไง อันนี้คือกำลังใจ แต่คะแนนที่เราไปเสริมไปแต่ง เราไปให้ค่าหรือเราไปลดค่า อันนั้นมันเป็นการหลอๆ เห็นใหม่นี่กิเลสมันจะชอบแทรกเข้าไปในวิปัสสนาญาณที่เราเกิดขึ้นในใจนั้นตลอดไป

ถ้าเรามีกำลังใจขึ้นมาเรากัดฟันกรอดๆ ทุกข์ยากขนาดไหน จะก้มคลานไปขนาดไหน จะกลิ้งตัวไปก็จะสู้ จะไม่มีเท้าเดิน จะเท้าขาด ทำจนทำไม่ได้ก็จะกลิ้งตัวไป กลิ้งตัวมาบนทางจงกรมให้ได้ เพราะอะไร เพราะการจะเอาผลอันนั้นไป เพราะการอยากจะชนะกิเลสของตัวเอง เพราะกิเลสในหัวใจนี้มันเจ็บแสบปวดรื้อนในใจนัก มันทำให้ทุกข์ขนาดนี้ มันสร้างเราขึ้นมาแล้ว ทำไมมันกลั่นแกล้ง บีบบี้สีไฟเราขนาดนี้ละ แล้วทำไมเราจะชำระมันไม่ได้

ชำระ ๑ ๒ ๓ จนถอนลูกศรออกหมดทั้งใจ แล้วมาเปรียบเทียบดูสิว่าไอ้พวกมันสร้างความทุกข์มาให้ในหัวใจ วิมุตติสุขขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันจะขนาดไหน ความทุกข์ทุกข์ในหัวใจมันทุกข์จนบีบบี้สีไฟ ทั้งๆ ที่มันพาเราเกิดนะ ทั้งๆ ที่ว่ามันเป็นกิเลส มันเป็นอวิชชา อยู่ในหัวใจที่เป็นเจ้าวัฏจักรนั้นพาเกิดมา ทำไมมันไม่ให้เรามีความสุขบ้างเลย มีแต่ความทุกข์ สะสมมาในใจมาตลอดชีวิตนี้

จนวิปัสสนาญาณ จนฆ่ากิเลสออกจากใจทั้งหมด มีความสุข เลอเลิศเหนือโลก เหนือสงสาร เหนือวัฏฏะ ที่ว่าแม้แต่ในพรหมณะ ในพรหมในวัฏฏะนะ ในพรหมนี้เป็นรูปภพยังไม่เคยเห็นนะ ในเทวดานี้เป็นกามภพ ในพรหมนี้เป็นอรุภพ กามภพ รูปภพ อรุภพ ในพรหมนี้เป็นรูปภพ อรุภพ ก็ยังไม่เคยพบความสุขแบบนี้ ขนาดผู้ที่เกิดบนพรหมมีแต่ความสุข ว่านอนสุขอยู่อย่างเดียว เป็นพรหมใจ ยังไม่เคยเจอวิมุตติสุข

แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติถึงวิมุตติสุข ถึงได้มาทำท่ายในหัวใจกับกิเลส อวิชชาอุปจยา สงขาร ในใจของตนนั้นนะ ถ้ามอวิชาหน้อยสิว่าเองพาเข้าเกิดมา แล้วทุกข์ยากที่เอ็งบีบบี้สีไฟอยู่นี้ เอ็งหายหน้าไปไหน ทำไมมันมีแต่วิมุตติสุข สุขจริงๆ สุขที่ไม่ใช่ว่าสุขในจันท์ ไม่ใช่สุขแบบในเวทนา ไม่ใช่สุขในการนึก ไม่ใช่สุขในการคาดหมาย มันเป็นเรื่องของสุข สุขที่จิตมันสงบ มันอึดตัวมันเอง โดยที่ตัวอึดตัว ไม่ใช่อึดตัวแบบสมาธิธรรมนะ สมาธิธรรมอึดเพราะมันกินอึด แต่อัน

นี่มันสุขเพราะกิเลสมันหลุด อืม หลุดออกไปจากใจ จนที่ไม่มีจุดบอด ไม่มีจุดมืดแต่อยู่ในหัวใจเลย มันไม่ใช่อ้อมด้วยสมาธิ มันพอ มันสุขในตัวเองใจ ถึงว่าไม่ใช่สุขในเวทนาใจ

ในสมาธิมันยังเป็นสุขเวทนาอยู่นะ สุขขนาดไหนก็มีเวทนารับรู้อยู่ แต่สุขอันนี้มันไม่สุขคลอนแคลน มันสุขแบบวิมุตติ ไม่สุขแบบทุกข์ใจ สุขคู่กับทุกข์ มีดคู่กับสว่าง คำคู่กับขาว เสียงคู่กับเสียงเบา ว่าอย่างนั้นเลย...นี่มันไม่มีคู่ มันอ้อมไม่มีจุดแต่เต็มในหัวใจนั้น ถึงว่าเป็นวิมุตติสุขที่เกิดขึ้นจากธรรมจริงๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าระลึกหรือสัมผัสได้ก่อน แล้ววางไว้ให้คนผู้ปฏิบัติใจมีดๆ บอดๆ จนจุดไฟขึ้นมาจากกลางทาง จนขยายทาง จนเข้าธาตุออกไปเป็นภวานามยปัญญาให้ก้าวเดินออกไปจากใจที่ก้าวเดินนี้ ใจที่ก้าวเดินออกไปตามด้อยๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เพราะเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจริง เพราะเชื่อธรรมในครูบาอาจารย์ที่ชี้มาได้จริง เราก็ก้าวเดินไปตามหลักความเป็นจริงที่เราสามารถสร้างขึ้นมาได้เป็นภวานามยปัญญา แล้วมันสามารถชำระกิเลสได้ตามหลักความเป็นจริง ถึงว่าย้อนกลับมาว่าไอ้อวิชชาที่พาฆ่าทุกข์มันอยู่ไหน เทียบเข้ามาตรงนี้ มันถึงว่าเป็นหลักความจริงของผู้ที่ปฏิบัติธรรม

ผู้ที่ปฏิบัติธรรมสมกับธรรม เห็นไหม ผู้ที่ปฏิบัติธรรมสมกับธรรม ธรรมะก็เกิดขึ้นกลางหัวใจนั้น ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะก็สถิตในใจดวงนั้น เราจะเอาธรรมะจริง หรือจะเอาธรรมะปลอม ธรรมะที่นึกเอา ธรรมะปฏิบัติเราก็ต้องทุ่มทั้งชีวิตนี้ ถ้าเราจะเอาจริง เราก็กู้มชีวิตเราจริง

ถ้าเราทุ่มชีวิตเราจริง แล้วไม่มีการตาย ไอ้ตายไอ้เกิด มันหลอกกัน เกิดๆ ตายๆ แล้วไปรวมอยู่ที่วิญญู อยู่ที่แก่น ที่สัตว์ที่ข้องอยู่ สัตตะคือความข้องของใจ เกิดดับ เกิดดับมาก็ร้อยก็ภพชาติแล้วจะเอาอะไรมาตายอีก การตายหลอกกัน ไม่มีเกิดและไม่มีตาย ดับหมด การเกิด การตายอีก ไม่มี ถึงไม่กลัวการตาย ไม่กลัวสิ่งใดๆ ในโลกนี้ เพราะมันเป็นสมมติ สิ่งที่เป็นสมมติเอาอะไรมาให้ค่ากับดวงใจที่เป็นธรรม ดวงใจที่เป็นธรรมมันต้องสลัดออกทั้งหมด สมบัติใดๆ มีค่านี้สลัดทิ้งทั้งหมด มันไม่มีค่าอะไรเลย ถ้าสมบัติในโลกนี้มีค่า ธรรมอันนี้จะไม่มีค่า ธรรมอันนี้มีค่าแล้วอะไรในโลกนี้จะมาเทียบค่ากับมันได้ มันถึงได้สลัดออกหมด ไม่มีค่า ไม่มีเกิด ไม่มีตาย ไม่มีทั้งนั้น แต่มีวิมุตติสุขอยู่อย่างเดียว เอวัง